

CYFARFOD	Pwyllgor Ymgynghorol Harbwr Porthmadog
DYDDIAD	11 Mawrth 2020
TEITL	Adroddiad yr Harbwrfeistr
AWDUR	M. Humphreys, Harbwrfeistr Porthmadog

H 1 Materion Mordwyo

- 1.1 Dros gyfnod y gaeaf, mae symudiadau cychod yn nynesfeydd yr harbwr a'r sianel wedi bod yn gyfyngedig iawn. Mae'r tywydd gaeafol a'r symudiadau cysylltiedig yn llwybr y sianel fordwyo wedi achosi i nifer o fwiau adael eu safleoedd neu leoliadau priodol, gan greu angen am waith ar y sianel. Mae'r stormydd diweddar, 'Ciara' a 'Dennis', wedi gwaethygu'r sefyllfa.
- 1.2 Yn dilyn cymeradwyaeth gan Dŷ'r Drindod, mae bwi Fairway Porthmadog wedi ei dynnu o'r dŵr ar hyn o bryd, ac mae'n cael ei atgyweirio yn harbwr Pwllheli. Unwaith y bydd wedi ei atgyweirio, caiff y bwi ei ddychwelyd i'r dŵr cyn gynted ag y bo modd.
- 1.3 Cynghorir y dylid cyfyngu mordwyo o fewn y sianel i 1.5 awr ar y naill ochr i'r penllanw, yn enwedig wrth fordwyo cwch sydd â dyfnder o fwy nag 1.5 medr. Lle bo modd, dylid cysylltu â swyddfa'r harbwr cyn ymadael neu ddynesu at yr harbwr er mwyn derbyn y wybodaeth fordwyo ddiweddaraf. Mae unrhyw newidiadau i gymorthyddion mordwyo'r sianel a gwybodaeth fordwyo gyfredol wedi eu cynnwys yn yr Hysbysiadau Lleol i Forwyr a gynhrychir gan yr Harbwrfeistr.
- 1.4 Ar hyn o bryd, mae tri 'Hysbysiad Lleol i Forwyr' yn weithredol yn Harbwr Porthmadog.
- 1.4.1 Rhybudd i Forwyr rhif 23/19 - Nid yw'r cymhorthydd mordwyo Marc Dŵr Diogel yn ei safle priodol ar hyn o bryd gan ei fod yn cael ei atgyweirio.
- 1.4.2 Rhybudd i Forwyr rhif 28/19 - Nid yw cymhorthydd mordwyo starbord Bwi Rhif 1 yn ei safle priodol ar hyn o bryd, ac mae'n disgwyl cael ei leoli.
- 1.4.3 Rhybudd i Forwyr rhif 01/2020 - Nid yw cymhorthydd mordwyo starbord Bwi Rhif 3 yn ei safle priodol ar hyn o bryd, ac mae'n disgwyl cael ei leoli.
- 1.4.4 Mae'r Gwasanaeth yn nodi y bydd yr holl farciau mordwyo yn eu lle ac yn hollol weithredol cyn gynted ag y bo hynny'n ymarferol bosib.

H 2 Materion Gweithredol

- 2.1 Mae'r gwasanaeth wedi derbyn hysbysiad gan y Grid Cenedlaethol, yn mynegi'r angen i gludo trawsnewidydd mawr trwy harbwr Porthmadog ar long, er mwyn ei gludo ymlaen i orsaf bŵer Trawsfynydd ar hyd y ffordd. Mae gofyn i'r trawsnewidydd fod yn ei le erbyn dechrau mis Mehefin eleni.
- 2.1.1 Byddai'r prosiect i dderbyn y trawsnewidydd drwy'r harbwr yn helaeth ac yn achosi tarfu sylweddol dros dro i weithgareddau arferol yr harbwr. Byddai'r gwaith paratoi yn cynnwys datgymalu a thynnu'r strwythur pontŵn sydd ym mherchnogaeth a rheolaeth Clwb Hwyllo Madog o ddŵr yr harbwr dros dro, yn ogystal â nifer sylweddol o

angorfeydd yr harbwr. Byddai gofyn hefyd i dynnu rheiliau'r harbwr wrth angorfa Pen Cei. Yn dilyn trafodaeth â'r sawl a wnaeth y cais, mae'r rheolwyr prosiect sy'n gweithredu ar ran y Grid Cenedlaethol yn ystyried gollwng y trawsnewidydd ar draeth Morfa Bychan, fel safle amgen. Mae'r Gwasanaeth yn disgwyl penderfyniad y Grid Cenedlaethol ar adeg ysgrifennu'r adroddiad hwn.

- 2.1.2 Mae cwmni Seimens wrthi'n adeiladu'r trawsnewidydd ar safle yn Croatia. Ar adeg ysgrifennu'r adroddiad hwn, y disgwyl yw y bydd y llong yn cychwyn ar ei thaith rhywbryd ar ôl 17 Mawrth, pan fydd y trawsnewidydd yn cael ei brofi yn y ffatri. Nid oes union ddyddiad cyrraedd ar hyn o bryd. Mae'r Grid Cenedlaethol hefyd wedi hysbysu'r Gwasanaeth ynglŷn â mewnforiad tebyg y flwyddyn nesaf, a bwriad i fewnforio adweithydd yn 2025.
- 2.1.3 Mae'n bosib y bydd perchnogion cychod yn yr harbwr a effeithir gan y mewnforiad yn cael eu gwahodd i angori eu cwch yn harbwr Pwllheli dros dro, nes y bydd y cyfleusterau angori wedi eu hailsefydlu ym Mhorthmadog. Fel dewis amgen, mae gan berchnogion y dewis i godi'r cwch o'r dŵr â chraen, a chadw'r cwch dros dro ar y lan, ar ardal o'r cei rhwng Swyddfa'r Harbwr a'r llithrfa.
- 2.1.4 Mae'n fwriad gan y Gwasanaeth i adennill yr holl gostau sydd ynghlwm â'r prosiect gan contractwyr y mewnforiad a'r Grid Cenedlaethol fel ei gilydd. Fodd bynnag, ni ellir gwarantu y caiff y costau eu hadennill. Wrth ystyried datblygu'r pontŵn yn y lle cyntaf, gwnaethpwyd y posibilrwydd y byddai angen i long gael mynediad at Pen Cei ac y byddai angen datgymalu'r pontynau yn gwbl glir i Glwb Hwyllo Madog.
- 2.2 Mae'r Gwasanaeth wedi derbyn gwybodaeth gan gwmni 'Intertek', sy'n gweithredu ar ran y Grid Cenedlaethol, am ddau gais ar wahân am drwyddedau morol dan brosiect Darpariaeth Effaith Weledol (VIP) Eryri.
  - 2.2.1 Mae'r trwyddedau hyn yn ymwneud â thynnu tyrrau peilonau trydanol sydd wedi eu lleoli ar gorsydd heli aber afon Dwryd, ynghyd â gweddillion sylfeini tŵr peilon a dynnwyd ymaith yn flaenorol; ac adeiladu twnel 15 metr islaw datwm ordnans at ddiben cludo cebl trydanol.
  - 2.2.2 Dylai'r gwaith o dynnu'r peilonau ddechrau yn 2025, ac mae'n ofynnol gan y Grid Cenedlaethol i'r ddau gais am Drwyddedau Morol gael eu cyflwyno ar yr un pryd â cheisiadau cynllunio ym mis Mawrth eleni.

H 3 Cynnal a Chadw

- 3.1 Mae'r Gwasanaeth yn rhagweld y caiff archwiliad o angorfeydd yr harbwr ei gynnal fel rhan o'r broses o dderbyn mewnforiad y trawsnewidydd. Bydd y contractwr angorfeydd yn newid unrhyw offer angori y nodir ei fod wedi gwisgo neu ddifrodi ar yr adeg hwnnw.
- 3.2 Mae staff yr harbwr wedi bod yn gweithio ar atgyweirio nifer o farciau mordwyo dros gyfnod y gaeaf, ac mae'r rhain bellach yn barod i'w gosod yn eu lle.
- 3.3 Mae'r 'Porthmadog', y cwch tendr bychan a ddefnyddir gan staff yr harbwr, yn cael gwaith cynnal a chadw ar hyn o bryd. Yn ogystal â rhywfaint o waith gwydr ffibrog a phaentio angenrheidiol, mae'r cwch hefyd yn cael gynwalau pren newydd i gymryd

Ile'r preniau sy'n pydru. Yn dilyn hyn, bydd y cwch yn dychwelyd at ei swyddogaethau gweithredol arferol.

- 3.4 Mae gwaith hefyd yn parhau ar hyn o bryd i gynnal a chadw ac uwchraddio'r offer sydd ar fwrdd cwch patrôl Powercat yr harbwr, yn unol â gofynion yr Asiantaeth Forwrol a Gwarchodwyr y Glannau. Yn amodol ar ganllawiau gweithredu, bydd hyn yn caniatáu i'r cwch fynd allan i'r môr a phatrolio'r ardal y tu hwnt i gyfyngiadau ardal sianel Porthmadog i Forfa Bychan a Chricieth.
- 3.5 O amgylch ardal yr harbwr, mae gwaith wedi dechrau i baentio rheiliau'r harbwr sy'n rhedeg ar hyd wal ogledd-orllewinol y cei ger swyddfa'r harbwrfeistr, ac yn ymestyn y tu hwnt i lliithrfa'r harbwr hyd at bwynt ger safle Clwb Hwyllo Madog. Yn y cyswllt hwn, bydd cadwyni newydd yn cael eu gosod, gan roi mynediad at ymyl y cei.
- 3.6 Dros gyfnod y gaeaf, mae staff wedi cynnal a chadw nifer o feinciau a seddi o amgylch yr harbwr, gyda gwaith pellach i'w gwblhau maes o law. Mae'r gwasanaeth yn dal i dderbyn ceisiadau i leoli meinciau o gwmpas yr harbwr, gyda llyfudd cyfyngedig ar gael yn unig.
- 3.4 Yn ystod tywydd garw, mae'r harbwrfeistr wedi gallu cynnal gweithdrefnau gweinyddol gan gynnwys prosesau asesu risg yn ymwneud â pheryglon a adnabuwyd o amgylch yr harbwr.

H 4 Materion Eraill

- 4.1 **Borth-Y-Gest.** Mae'r Gwasanaeth wedi gosod arwyddion diogelwch ychwanegol wrth ddynesu at y traethau ger Borth-Y-Gest, er mwyn ategu'r neges ynglŷn â pheryglon yr ardaloedd hynny i aelodau'r cyhoedd. Mae'r arwyddion, a ddyluniwyd gan yr RNLI, yn cydymffurfio â'r rhai hynny sydd eisoes wedi eu gosod mewn mannau eraill ar arfordir Gwynedd.
  - 4.1.1 Parhau mae bwriad y Gwasanaeth i osod silffoedd dingi uwchlaw'r maes parcio ym Mhorth-y-Gest mewn ymdrech i dacluso'r ardal laswelltog lle mae nifer o gychod yn cael eu cadw ar hyn o bryd. Rhoddir rhybuddion perthnasol ar gychod yn yr ardal honno. Yn ystod y broses hon, bydd cychod nad ydynt yn addas i'r môr a threlars rhydyd yn cael eu symud oddi yno. Mae'r Gwasanaeth yn parhau i fod yn ymwybodol y bydd mesur o'r fath yn amhoblogaidd gyda nifer o breswylwyr

H5 Digwyddiadau

- 5.1 Mae'r Gwasanaeth wedi derbyn cais i gynnal digwyddiad 'Gwledd Symudol' yn Harbwr Porthmadog ar 6 Mehefin 2019.
- 5.2 Rhagwelir y bydd y gwasanaeth yn derbyn hysbysiadau pellach o fewn y mis nesaf ynghylch digwyddiadau neu weithgareddau arfaethedig eraill o fewn amgylchedd yr harbwr, yn benodol y rheiny a gynhelir yn flynyddol dros yr haf fel arfer.